

Barcelona Vexil·lològica

14 Congrés Internacional de Vexil·lologia

30 juny - 5 juliol 1991

Comunicacions

Sebastià Herreros i Agüí

Associació Catalana de Vexil·lologia

Barcelona, 2001

Barcelona Vexil·lològica
14 Congrés Internacional de Vexil·lologia: 30 juny - 5 juliol 1991
Comunicacions

Coedició

© 2001

Sebastià Herreros i Agüí
Associació Catalana de Vexil·lologia
Mineria 17, 3-9
08038 Barcelona

Primera edició, juliol 2001
Edició de 300 exemplars numerats

Disseny coberta i normativa gràfica
America Sanchez

Maquetació

Sebastià Herreros i EPA serveis gràfics
Camèlies, 39-41 esc. A àtic 2a
08024 Barcelona

Impressió

ESTUDI 6 · ARTS GRÀFIQUES

Dipòsit Legal: B-30701-2001

ISBN: 84-607-2478-6

Exemplar número:

93

Presentació

In memoriam:

Joan Crexell i William Crampton

Quan et costa molt assolir una fita; però, al final ho aconsegueixes, tens un grau de satisfacció i de tranquil·litat molt elevat. Tal és el cas d'aquest llibre. Estic satisfet i tranquil; satisfet, perquè, si bé tot és millorable, el resultat final és prou correcte; i tranquil, perquè era un pes que durant aquests deu anys he portat a sobre i ara, ja me l'he tret.

El temps passa. Ho notem quan fa temps que no veiem a algú i de cop se li sumen els anys d'absència. Això m'ha passat quan al copiar el programa del XIV CIV he vist de cop els canvis que en el nostre entorn vexil·lològic s'han produït des de Barcelona-1991 fins a York-2001.

Per a mi, el canvi cabdal ha estat el mateix que ha afectat a la societat en aquests deu anys: la globalització i internet. Potser una depèn de l'altre i en qualsevol cas, la facilitat de comunicació que ens ha donat "la xarxa" ha facilitat la difusió i l'intercanvi. Ja ho intuïem quan el seminari que vàrem debatre en Barcelona-91 va ser: "Vexil·lologia i Noves Tecnologies".

La globalització ha portat que dels 24 membres de la FIAV (Federació Internacional d'Associacions Vexil·lològiques) del 1991 hem passat als 42 el 2001 i a les portes de York

truquen 9 associacions més. La llista actualitzada d'associacions membres de la FIAV és:

- Asociación Argentina de Vexilología (AAV)
- Associació Catalana de Vexil·lologia (ACV)
- The Burgee Data Archives (BDA)
- The Canadian Flag Association (CFA)
- Centre Belgo-Européen d'Études des Drapeaux (CEBED)
- Centro Italiano Studi Vessillologici (CISV)
- Centrum Flagi Ziemi / Earth Flag Centre (CFZ)
- Chesapeake Bay Flag Association (CBFA)
- Deutsche Gesellschaft für Flaggenkunde e. V. (DGF)
- The Flag Design Center (FDC)
- The Flag Institute (FI)
- The Flag Research Center (FRC)
- Flag Research Centre of Sri Lanka (FRCSL)
- Flag Society of Australia Inc. (FSA)
- Fundación Centro Interdisciplinario de Estudios Culturales (CIDEC)
- Great Waters Association of Vexillology (GWAV)
- Heraldica Slovenica (HS)
- Heraldischer Verein "Zum Kleeblatt" von 1888 zu Hannover e. V. (HVK)
- The Heraldry and Vexilology Society of Malta (HAVSOM)
- Kevarzhe Vannielouriezh Vreizh(KVW) / Société bretonne de vexillologie (KVW)

- Mauritius Buch Verlag GmbH (MBV)
- National Flag Foundation (NFF)
- Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde (NVW)
- New England Vexillological Association (NEVA)
- New Zealand Flag Association (NZFA)
- Nordisk Flaggelskap (NF)
- North American Vexillological Association (NAVA)
- Partioheraldikot r.y. (PH)
- Polskie Towarzystwo Weksylologiczne (PTW)
- Schweizerische Gesellschaft für Fahnen und Flaggenkunde (SSV)
- Sociedad Española de Vexilología (SEV)
- Societas Vexillologica Belgica (SVB)
- Societatea Română de Vexilologie (SRV)
- Société française de vexilologie (SFV)
- The Southern African Vexillological Association (SAVA)
- Tumbling Waters Museum of Flags (TWMF)
- Ukrayins'ke Heral'dyčne Tovarystvo (UHT)
- United States Flag Foundation (USFF)
- Västra Sveriges Heraldiska Sällskap (VSHS)
- Vexilologick" Klub (VK)
- World Vexillological Research Institute (WVRI)
- Zászlókutató Intézet (ZI)

Les sol·licituds d'ingrés a la FIAV a debatre a York són:

- Instytut Heraldyczno-Weksylologiczny (IHW)
- Nihon Kishougaku Kyokai (JAVA)
- Vlaggen Dokumentatie Centrum Nederland (VDCN)
- Société vexillologique de l'ouest (SVO)
- Confederate States Vexillological Association (CSVA)
- Eesti Muinsuskaitse Selsti heraldikakollegium (HCEHS)
- Societatea de Genealogie, Heraldica si Archivistica "Paul Gore" (SGHAPG)
- Flags of the World (FOTW)
- Vexillological Association of the State of Texas (VAST)

També les persones hem canviat. Tots som deu anys més grans i alguns ja no hi són. No vull fer un cens del amics que ens han deixat; però, si recordar-los a tots en dos amics desapareguts: Joan Crexell i William Crampton. Dos grans mestres i amics que per a mi han estat exemple i mirall des de que a finals de la dècada dels 70 vaig adonar-me que aquell hobby de base col·leccionista també era una Ciència Auxiliar de la Història.

Res més. Agrair-vos la paciència als que des de fa deu anys heu esperat a tenir a les mans aquest llibre. I, si de la seva lectura aconseguim

captar l'interès cap a la Vexil·lologia d'una sola persona, haurà valgut la pena l'esforç.

Sebastià Herreros i Agüí
Barcelona, juny 2001

Sumari

pàg.		pàg.	
8	Dades generals	14	COMUNICACIONS
	Dates	38	Michel R. Lupant: <i>Des Nouvelles Hébrides a Vanuatu. Une excursion vexillologique</i>
	Seu	44	Michael Faul: <i>Future Promotion of Vexillology</i>
	Comitè d'Honor	54	Aldo Ziggio: <i>Le bandiere della Cronaca del Sercambi (seconda metà sec. XIV)</i>
	Comitè Organitzador	58	John M. Purcell: <i>Civic Flags of Ohio's Smaller Cities</i>
	Patrocinadors	72	Antonio Manzano Lahoz: <i>El pendon y la seña de Rodrigo Díaz de Vivar, "El Cid Campeador"</i>
9	Llista d'assistents	80	Jirí Tenora: <i>Les drapeaux de service et les cocardes des forces aériennes des armées de l'ancien Traité de Varsovie</i>
10	Programa	86	William G. Crampton: <i>Genera Vexillorum: The Philo-Genesis of Flags</i>
12	Federació Internacional d'Associacions Vexil·lològiques (FIAV)	96	Luis Sorando Muzás: <i>Trofeos tomados por los españoles al ejército imperial francés durante la Guerra de Independencia (1808-1814)</i>
	Associacions membres	100	Alfredo Betocchi: <i>Breve storia dei simboli della città di Firenze e degli stendardi personali dei primi "Medici"</i>
	Sol·licituds d'ingrés	106	Roman Klimes: <i>The Symbols of Macau</i>
	Congressos Internacionals de Vexil·lologia	119	Adolfo Durán Rodríguez: <i>Las banderas de Barcelona</i>
13	Paraules de salutació de la presidenta de l'Associació Catalana de Vexil·lologia	126	Javier Mariscal: <i>Mascota oficial olímpica Barcelona '92</i>
255	Làmines color	139	George F. Cahill: <i>History's Articulate Flags</i>
		156	America Sanchez: <i>Imágen gráfica del 14 Congreso Internacional de Vexilología</i>
		173	Josep Ma. Trias Folch: <i>The Symbols of XXV Olympic Games, Barcelona '92</i>
		190	Aleš Brožek: <i>Flags of Bohemian Regions</i>
		207	José Izquierdo Mateos: <i>Las banderas de los sitios de Ciudad Rodrigo</i>
		224	Casimir C. de Rahm: <i>Drapeaux, bonnets et chapeaux</i>
		241	Bruce Nicolls: <i>The Talking Flags from Trafalgar Onwards</i>
		258	Silvio Giberti: <i>Vexillology and Informatics</i>
		275	Whitney Smith: <i>La Communauté ans its Symbols</i>
		292	María José Sastre y Arribas: <i>Banderas de la américa prehispanica: el Lienzo de Tlaxcala</i>
		309	Ronald C. Strachan: <i>The Flags of the North</i>
		326	Joan Crexell: <i>La bandera d'Unió Catalanista</i>
		343	Andrzej Bebłowski: <i>Polish Flags</i>
		360	Rosa Ma. Martín i Ros: <i>L'estendard de Sant Ot. Restauració</i>
		377	Sebastià Herreros Agüí: <i>L'estendard de Sant Ot. Anàlisi històric</i>

XIV CIV, Barcelona '91

Dades generals

Dates

Diumenge 30 de juny a divendres 5 de juliol, 1991

Seu

Auditori Sant Jaume. Fundació "la Caixa".
Jaume I, 2. 08001 Barcelona

Comitè d'Honor

Hble. Senyor Josep Gomis i Martí
Conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya

Hble Senyor Joan Guitart i Agell
Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Excm. Senyor Pascual Maragall i Mira
Alcalde de Barcelona

Il·lm. Senyor Marcel Gavarró i Pallarés
Alcalde de Sant Sadurní d'Anoia

Comité Organitzador

Presidenta
Anna M. Galan
Presidenta de l'Associació Catalana de Vexil·lologia

Secretari
Sebastià Herreros i Agüí
President de la Sociedad Española de Vexilología
Vice President de l'Associació Catalana de Vexil·lologia

Tresorer
Jordi Pérez Ibañez
Secretari de l'Associació Catalana de Vexil·lologia

Imatge
America Sanchez
Premi Nacional de Disseny
Membre de l'Associació Catalana de Vexil·lologia

Col·laboradors
Maria Franquesa
Elena Herreros
Xavier García
Sebastià Herreros Jr.

Patrocinadors

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona
Barcelona Convention Bureau
Institut d'Estudis Catalans
Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia
Comitè Organitzador Olímpic Barcelona'92
Abadia de Montserrat
Àrea Metropolitana de Barcelona
Museu Tèxtil i d'Indumentària
Museu Marítim
Coral Baluern
Esbart Lluís Millet
Parc Tecnològic del Vallès
Doublet España SA
Amen Banderas SL
Torraspapel SA
Estudi 6
Caves Codorniu
Monturas SA
Martí & Renom SA
Agenda de la Ciutat de Barcelona

Llista d'assistents

ALEMANYA

Thilo Biegler. Hamburg

> Helga Biegler

Roman Klimes. Bonn

Arnold Rabbow. Braunschweig

Jijí Tenora. Berlin

AUSTRÀLIA

Ralph G.C. Barlett. Croydon, Victoria

> Norma M. Barlett

Ronald C. Strachan. Alawa, Northern Territory

BÈLGICA

R.M. Bonnivert-van Watteghem. Bruxelles

Hugh Robert Boudin. Bruxelles

> Anna-Birgitta Boudin

Michel Lupant. Ottignies

Jan Martens. Edegem

DINAMARCA

Lisbeth Annette Stilling (Stilling Flag ApS). Lyngby

ESPANYA

Anna Beykirk (COOB '92). Barcelona

José Luis Brugúes Alonso. Madrid

Ferran Calpena (Doublet Ibérica). Barcelona

> África Iriondo

Joan Crexell. Barcelona

María Luz de Pascual Triviño. Madrid

> Elisa de Pascual Triviño

Adolfo Durán Rodríguez. Sta.Coloma de Gramenet, Barcelonés

Anna Maria Enríquez (Amén Banderas).

Barcelona

> Josep Olivella

José Luis Escrivá de Romaní Páez. Prat de Llobregat, Baix Llobregat

Carlos Fernández Espeso. Madrid

Anna Maria Galan Pla. Barcelona

Antón Guasch Huguet (Guasch). Tarragona

Sebastià Herreros Agüí. Barcelona

José Izquierdo Mateos. Madrid

> Carmen Gimeno Martín

Antonio Manzano Lahoz (Dirección de Abastecimiento y Mantenimiento ET.) Madrid

Javier Mariscal (COOB '92). Barcelona

Rosa Ma. Martín i Ros (Museu Tèxtil i d'Indumentària). Barcelona

Manuel Martínez Martí. Barcelona

Jordi Pérez Ibáñez. Barcelona

Tomás Rodríguez Peñas. Majadahonda, Madrid

America Sanchez. Barcelona

María José Sastre y Arribas. Madrid

Josep M. Solanellas (Institut d'Estudis Catalans).

Barcelona

Luis Sorando Muzás (Instituto Aragonés de

Ciencias Historiográficas). Zaragoza

Josep Ma. Trias Folch (COOB '92). Barcelona

Lluís Vilalta i Serra. Les Cabanyes, Alt Penedes

ESTATS UNITS D'AMÈRICA

Randolph Beard (Annin & Co.). Roseland, N.J.

> Mary Beard

George F. Cahill. Pittsburgh, Pa.

Grace Rogers Cooper. Great Cacapon, WV.

> Dorothy Friddle

Bruce Druckenmiller. St. Louis, Mo.

Peter Orenski. New Milford, Ct.

John M. Purcell. Brunswick, Oh.

Whitney Smith. Winchester, Mass.

FRANÇA

Pierre Berry. Fontenay sous Bois

> Marie Thérèse Berry

Roland Breton. Venelles

Paul Dechaix. Sevrier

> Mme. Paul Dechaix

Alain Raullet. Saint-Brieg hor Breizh

Michel Sicard. Paris

ITÀLIA

Alfredo Betocchi. Firenze

Mario Gibellini. Verona

> Stefania Ruggeri

> Federico Gibellini

> Alberto Gibellini

Silvio Giberti. Modena
Aldo Ziggio. Gavirate. Varese

MÈXIC

Teodoro Amerlink y Ziri6n. M6jico, D.F.

POL6NIA

Anderj Beblowski. Warschaw

REGNE UNIT

William George Crampton. Chester

Michael Faul. York

> Ethel Faul

John Hall. Leighton Buzzard

Bruce Nicolls. Portsmouth

REP6BLICA TXECA

Ales Brozek. Ustf nad Labem

> Hana Brozkov6

SUÈCIA

Sten Dahlstr6m (AB FlaggFabriken National).

G6teborg

> Ingrid Dahlstr6m

Eva Ivarson (AB FlaggFabriken Tellus). Karlshamn

SUÏSSA

Casimir C. De Rham. Lausanne

> Simone de Rham

Emil Dreyer. Zollikofen

> Elisabeth Dreyer

Günter Mattern. Liestal

Peter Marcel Mäder (Schweiz Landesmuseum).

Zürich

SUD-ÀFRICA

Daniel P. De Waal (Bureau of Heraldry RSA.)

Pretoria

Total Congresistes: 66

Total Acompanyants: 19

Programa

Diumenge, 30 de juny

Palau de la Generalitat

20:00 · Recepci6. Presidida per l'Hble. Sr. Joan Guitart, Conseller de Cultura

Dilluns, 1 de juliol

Auditori "Sant Jaume"

09:00 · Sessió d'obertura. Presidida per l'Hble. Sr. Josep Gomis, Conseller de Governaci6

09:30 · Comunicacions 1-2

10:30 · Cafè

10:45 · Comunicacions 3-5

12:45 · Fi 1a. Sessió

13:00 · (Bus)

Institut d'Estudis Catalans

13:30 · Presentaci6 dirigida pel Dr. Emili Giralt, President de l'Institut d'Estudis Catalans
· Recepci6

15:30 · Seminari: Noves Tecnologies

15:30 · Programa alternatiu "Modernisme"

19:00 · (Bus)

Auditori "Sant Jaume"

19:30 · Assemblea General FIAV

Dimarts, 2 de juliol

Auditori "Sant Jaume"

08:30 · Comunicacions 6-9

10:30 · Cafè
10:45 · Comunicacions 10-12
12:45 · Fi 2a. Sessió
Ajuntament de Barcelona. Saló de Cent
13:00 · Benvinguda de l'Excm. Sr. Pasqual
Maragall, Alcalde de Barcelona
· Recepció

Tour Barcelona Olímpica

15:00 · (Bus)
15:20 · Vila Olímpica: obres i Port Olímpic
16:00 · Visita Estadi Olímpic
16:30 · Visita exposició
"Barcelona Olímpica"
17:00 · Comunicacions 13-14
18:30 · Visita exteriors Palau Sant Jordi
19:00 · (Bus)

Auditori "Sant Jaume"

19:30 · Assemblea General FIAV

Dimecres, 3 de juliol

Auditori "Sant Jaume"

08:30 · Comunicacions 15-17
10:30 · Cafè
10:45 · Comunicacions 18-20
12:12 · Fi 3a. Sessió
12:30 · (Bus)

Tour Sant Sadurní d'Anoia

13:30 · Dinar "Fonda Neus"
16:00 · Visita Caves Codorniu

· Benvinguda de l'Ilm. Sr. Marcel Gabarrà,
Alcalde de Sant Sadurní d'Anoia
18:00 · (Bus)

Auditori "Sant Jaume"

19:30 · Assemblea General FIAV

Dijous, 4 de juliol

Auditori "Sant Jaume"

08:30 · Comunicacions 21-23
10:30 · Cafè
10:45 · Comunicacions 24-26
12:15 · Fi 4a. Sessió
12:30 · (Bus)

Tour Montserrat

14:00 · Dinar
15:30 · Visita Museu
· Benvinguda del Rvdm. Pare Sebastià
Bardolet, Abad del Monestir de
Montserrat
17:00 · Seminari: La FIAV. Propostes de futur
17:00 · Programa alternatiu: Visita a Montserrat
19:00 · (Bus)

Divendres, 5 de juliol

Auditori "Sant Jaume"

08:30 · Comunicacions 27-29
10:30 · Cafè
10:45 · Conclusions seminaris
11:45 · Fi 5a. Sessió

Museu Tèxtil i d'Indumentària

12:00 · Exposició "Estendard de Sant Ot"

Hotel Ramada Renaissance

21:00 · Sopar de cloenda
· Concert:

Coral Baluern:

"La música popular arreu del món"

<i>Catalunya</i>	<i>El Rossinyol (A. Pérez-Moya)</i>
<i>Galícia</i>	<i>O voso Galo (M. Groba)</i>
<i>País Basc</i>	<i>Cançó de bressol (T. Maideu)</i>
<i>França</i>	<i>Chevaliers de la Table Ronde (F. Fombonne)</i>
<i>Itàlia</i>	<i>Gobbo so pare (C. Geoffray)</i>
<i>Rússia</i>	<i>A la plana (A. Langrée)</i>
<i>Estats Units</i>	<i>Goodnight Sweetheart (R. Sund)</i>
<i>Brasil</i>	<i>Balaio (H. Villalobos)</i>
<i>Mèxic</i>	<i>La Valentina</i>
<i>Austria</i>	<i>Zottelmarsch (Popular)</i>
<i>Catalunya</i>	<i>El Cant de la Senyera</i>

Esbart Lluís Millet:

<i>La Dansa</i>	<i>Castellterçol</i>
<i>L'Espunyolet</i>	<i>Espunyolet</i>
<i>L'Espolsada</i>	<i>Premià de Mar</i>

· Salutació al 15 CIV

· Ball

**Federació Internacional d'Associacions
Vexil·lològiques (FIAV)**

Hugh R. Boudin, President
Whitney Smith, Secretari General
Ralph Bartlett, Secretari General per Congressos

Associacions membres

Associació Catalana de Vexil·lologia
Centro Italiano Studi Vessillologici
Flag Design Center
Flag Institute
Flag Research Center
Flag Research Centre of Sri Lanka
Flag Section of the Heraldry Society
Flag Society of Australia
Gesellschaft für Österreichische Heereskunde
National Flag Foundation
Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde
Nordisk Flagselskab
North American Vexillological Association
Partioheraldikot Ry
Schweizerische Gesellschaft für Fahnen-und
Flaggenkunde / Société Suisse de Vexillologie
Sociedad Española de Vexilología
Societas Vexillologica Belgica
The Vexillological Society of Ireland / Cumann
Brateolaíoch na hÉireann
Tumbling Waters Museum of Flags

United States Flag Foundation
Vastra Sveriges Heraldiska Sällskap
Wappen-Herold, Deutsche Heraldisch Gesellschaft

Sol·licituds d'ingrés

Société Française de Vexillologie
Southern African Vexillological Association

Congressos Internacionals de Vexil·lologia

1965. Muiderberg, Nederland
1967. Zurich, Schweiz
1969. Boston, United States of America
1971. Torino
1973. London
1975. IJsselmeer, Nederland
1977. Washington, United States of America
1979. Wien, Österreich
1981. Ottawa, Canada
1983. Oxford, England
1985. Madrid, Espanya
1987. San Francisco, United States of America
1989. Melbourne, Australia
1991. Barcelona, Catalunya

Paraules de salutació de la presidenta de l'Associació Catalana de Vexil·lologia.

Com a presidenta de l'Associació Catalana de Vexil·lologia, entitat amfitriona d'aquest XIV Congrés Internacional, em pertoca donar-vos la benvinguda i l'agraïment més sincer per la vostra presència en terres catalanes.

Només unes paraules per dir-vos la gran satisfacció que va produir als membres de la nostra associació la confiança que la Federació Internacional de Vexil·lologia va dipositar en Barcelona per l'organització d'aquest Congrés Internacional de Vexil·lologia que avui comença. Tota la gent que hem estat en l'organització del mateix esperem ben sincerament que el resultat del Congrés i la vostra estada en el nostre país estigui a l'alçada del que vosaltres us mereixeu i del que una trobada internacional de vexil·lologia necessita.

El neguit i els nervis que l'organització de Congressos d'importància i dimensions com el que ara estem iniciant habitualment comporten, hauran valgut la pena si quan vosaltres torneu als vostres llocs d'origen us emporteu la sensació d'haver treballat profitosament i en especial d'haver-vos sentit a Barcelona i en el nostre país com a casa vostra.

Aquesta és d'alguna manera la secreta esperança que jo com a presidenta de l'Associació

Catalana de Vexil·lologia i en general tots els organitzadors del XIV Congrés Internacional tenim: Que la vostra curta estada a Catalunya us sigui inoblidable.

Molt especialment us vull invitar a robar secretament les imatges que aquesta ciutat i aquest país us ofereixen generosament.

Barcelona i Catalunya són i han estat històricament una ciutat i un país oberts al món i en especial als seus visitants. Res del que veureu i del que possiblement admirareu us hauria de ser estrany.

Com a país de cultura mediterrània la seva gent és habitualment receptiva. Les seves ciutats, pobles i carrers acollidors i desitjosos de ser trepitjats per la gent que ve de fronteres enllà.

Un país de profunda convivència. Primerament entre els seus ciutadans però també i sobretot amb els seus veïns, tot i que la història no ha estat sempre generosa amb nosaltres.

Les adversitats de la història han conferit a aquest poble i a la seva gent una forta estima cap a la seva llengua i a la seva cultura. Una llengua i una cultura mil·lenàries i mantingudes sovint sota

una forta pressió exterior. Una forta estima que ens ha ensenyat també a estimar i respectar totes les llengües i les cultures del món. Les grans cultures i les petites. Les llengües universals i les particulars. Possiblement per això qualsevol visitant és ben rebut. I possiblement per això molts visitants, alguns d'ells il·lustres, s'han enamorat de Barcelona i Catalunya.

Preneu tot el que podeu d'aquest país i de la seva gent. No tingueu por i deixeu-vos portar per la temptació d'enamorar-vos d'ell. I en especial de la seva capital, Barcelona, a través dels seus edificis peculiars, de les seves Rambles, del seu barri Gòtic, dels seus set turons que l'envolten, del seu port.

Que la feina i la calor us deixin temps per a fer-ho. No us penedireu.

Bona feina i benvinguts a casa!

*Anna M. Galan i Pla
Barcelona, juny 1991*